

แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
กรณีศึกษา: สวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

วันที่รับบทความ	: 20/01/62
วันแก้ไขบทความ	: 02/05/63
วันตอบรับบทความ	: 19/06/63

กนกวรรณ คงพรหม¹
เยาวภา หนูแก้ว¹
สุนทรียา รักษ์วงศ์¹
ปาริฉัตร เรืองสุวรรณ¹
วุฒิกกร ขุนคำ¹
สิทธา ทองอ่อน¹
ฤทธิชัย วงศ์ชู¹
ปิยะนุช พรประเสริฐ²
สุปราณี ขอบแต่ง³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้นำการท่องเที่ยวสวนเกษตรแบบผสมผสานแนวใหม่ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 5 ท่าน และแบบสอบถามใช้สำหรับเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าร้อยละ

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่ตำบลเกาะยอ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (55.0%) มีอายุอยู่ระหว่าง 25 ถึง 34 ปี (37.5%) รวมทั้งเป็นนักศึกษา (34.4%) มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท (30.3%) และส่วนใหญ่ไม่มีครอบครัว (51.0%) ที่ส่วนใหญ่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (38.0 %) และเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมเพราะชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว (30.5%) และความมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว (16.3%) มากไปกว่านั้นนักท่องเที่ยวเข้าศึกษาแนวทางการทำสวนเกษตรแบบผสมผสาน และเรียนรู้วิถีชีวิตการทำประมงของชาวบ้านลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาจากนั้นนักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในกิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้สวนเกษตรตามความสนใจ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมเศรษฐกิจภายในตำบลเกาะยอให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มของทรัพยากรตำบลเกาะยอผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คำสำคัญ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การวิจัยผสมผสานวิธี

¹ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาการพัฒนารูปแบบชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

E-mail: wuttikorn.kundam@gmail.com

² อาจารย์ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

³ อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Development Guidelines for the Agritourism Activities

Case Study: Integrated Ago-Farm, Ko Yo Sub-district, Songkhla Province

received : 20/01/62

revised : 02/05/63

accepted: 19/06/63

Kanokwan Kongprom¹

Yaowapa Nookaew¹

Suntareya Rakwong¹

Parichat Ruangsuan¹

Wuttikorn Kundam¹

Sita Thong-on¹

Rittichai Wongchoo¹

Piyanut Pornprasit²

Kriangsak Rattakul²

Supranee Chobthaeng³

Abstract

This research aims to: 1) study the potential of agritourism activities in integrated farming of Ko Yo Sub-district in Songkhla Province 2) study the guidelines for the development of agritourism model of Ko Yo Sub-district, Mueang District, Songkhla Province. The research comprised qualitative and quantitative methods. The tools included in-depth interviews with 5 main informants who were leaders in agritourism of new style integrated farming in Ko Yo. The questionnaires were used to collect data from 400 Agro-tourists. The qualitative data were analysed using descriptive analysis. The quantitative data were analysed using descriptive statistics, such as mean and percentage.

The results showed that most of agro-tourists traveling to Ko Yo Sub-district were female (55 %), aged from 25 to 34 (37.5%), being a student (34.4%), having income less than 10,000 baht (30.3%), and single (51.0%). Most of them visited Ko Yo for recreation (38.0%). The tourists chose Ko Yo Sub-district because of its reputation (30.5%) and unique identity of the tourist attraction (16.3%). Moreover, the tourists came to learn the concept of integrated farming and fishery lifestyle of the villagers at Songkhla Lake basin. In addition, the agro-tourists were able to participate in activities at the agricultural learning center according to their interests. These agritourism activities enhanced the economy in Koh Yo Sub-district and created value-added of its resources.

Keywords: Agritourism; Agritourism Activities; Development; Mix method research

¹ Undergraduate, Community Development, Faculty of Humanities and Social Sciences (Community Development), Songkhla Rajabhat University, **E-mail:** wuttikorn.kundam@gmail.com

² Lecturer, College of Innovation and Management, Songkhla Rajabhat University

³ Lecturer, Faculty of Humanities and Social Sciences (Community Development), Songkhla Rajabhat University

บทนำ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่ได้รับความนิยมอันเป็นผลจากความร่วมมือของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ร่วมกับกรมส่งเสริมการเกษตร ดำเนินโครงการไทยเที่ยวไทยและการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2540 เพื่อต้อนรับปีท่องเที่ยวไทย (วรพล วัฒนเหลืออรุณ, 2544, หน้า 1) ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเกษตรเชิงท่องเที่ยว ที่ต้องการให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตการเกษตรที่จะนำมาสู่ความยั่งยืนทั้งมิติเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป สำหรับนักท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่มที่มีความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และขยายสู่กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปที่สนใจเรียนรู้และเพิ่มพูนประสบการณ์ รวมไปถึงการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เป็นการเพิ่มคุณค่าและคุณภาพ เพื่อให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน รวมทั้งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเพลิดเพลิน และได้ศึกษาหาความรู้ประสบการณ์ใหม่ ๆ อันเกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การศึกษาวัฒนธรรมการเกษตร วิถีชีวิตของชุมชนการเกษตร การเรียนรู้ขั้นตอนการเกษตร เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม มีการฝึกอบรมให้ความรู้ทางการเกษตรและภูมิปัญญาชาวบ้าน ทั้งหมดนี้นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ และความเข้าใจในการทำสวนเกษตร (กนกพร สีดอกไม้, 2557, หน้า 3)

อย่างไรก็ตามการท่องเที่ยวมีแนวโน้มการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความอ่อนไหวง่ายจากปัจจัยลบทั้งภายในและภายนอกประเทศโดยไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ทำให้การท่องเที่ยวของประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายจากสถานการณ์และผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา (กนกพร สีดอกไม้, 2557, หน้า 3) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) เป็นการท่องเที่ยวอีกรูปแบบหนึ่งที่จะนำรายได้มาสู่ชุมชนหรือประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรผู้เป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว และประชาชนที่อยู่ใกล้เคียงยังสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวได้อีกด้วย สำหรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่ชุมชนเกษตรกรรม สวนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และสัตว์เลี้ยงแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำต่าง ๆ ตลอดจนสถาบันการศึกษาที่มีงานวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่ทันสมัย เพื่อชื่นชมความสวยงาม และได้สัมผัสกับวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวนานบพชนธรรมนิยม วัฒนธรรม ประเพณี รูปแบบกิจกรรม และการประกอบอาชีพการเกษตรที่หลากหลายทั้งวิถีดั้งเดิมจนถึงการใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ท่ามกลางทัศนียภาพธรรมชาติที่สวยงาม รวมถึงความเพลิดเพลินในกิจกรรมการเกษตรในลักษณะต่าง ๆ ได้ประสบการณ์ใหม่ ๆ บนพื้นฐานความรับผิดชอบอย่างมีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น พร้อมกับสามารถนำความรู้กลับไปประยุกต์ใช้หรือประกอบอาชีพโดยการท่องเที่ยวเชิงเกษตรครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การชมไร่ นา การชมสวนผลไม้ การชมสวนดอกไม้/กล้วยไม้ การชมหมู่บ้านไม้ประดับ การชมกระบวนการผลิตใบชา การชมฟาร์มปศุสัตว์ การชมแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำ (วรพล วัฒนเหลืออรุณ, 2544, หน้า 1)

มากกว่านั้นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่ดำเนินการควบคู่ไปกับยุทธศาสตร์ด้านอื่น ๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการเกษตร เช่น การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ให้เป็นสิ่งดึงดูดทางการท่องเที่ยวในรูปแบบทางการศึกษาด้านการผลิต และการจัดการสิ่งแวดล้อมทางการเกษตร เพื่อสร้างจิตสำนึกของนักท่องเที่ยวและเกษตรกรในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยวจะช่วยลดความต้องการของเกษตรกรในการใช้พื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อขยายพื้นที่การเกษตร ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งในการฟื้นฟูทรัพยากรทางการเกษตรและการจัดสรรผลประโยชน์

ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาที่การเกษตรยังเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชนบท (เทพกร ณ สงขลา, 2556, หน้า 1)

จังหวัดสงขลาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของภาคใต้ตอนล่าง เป็นจังหวัดที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย เป็นเมืองสองทะเล และเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน ทำให้มีแหล่งท่องเที่ยวมากมาย ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์โบราณสถาน โบราณวัตถุ และสินค้าพื้นเมือง เป็นสิ่งดึงดูดใจทางการท่องเที่ยว อีกทั้งจังหวัดสงขลา มีชายแดนติดต่อกับประเทศมาเลเซีย และมีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวก ทำให้นักท่องเที่ยวโดยเฉพาะชาวมาเลเซียและสิงคโปร์นิยมเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดสงขลาเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากรายงานของสำนักงานจังหวัดสงขลาในปี 2558 พบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางผ่านเข้ามาทางด่านตรวจคนเข้าเมืองสะเดาและปาดังเบซาร์ มีจำนวน 2,960,548 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 36.20 แยกเป็นคนไทย จำนวน 708,464 คน ที่เพิ่มขึ้น ร้อยละ 8.97 เป็นชาวมาเลเซีย จำนวน 2,016,863 คน ซึ่งเพิ่มขึ้นร้อยละ 59.57 และเป็นชาวสิงคโปร์ จำนวน 34,884 เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.92 (สำนักงานจังหวัดสงขลา, 2560, หน้า 11) นอกจากการท่องเที่ยวกระแสหลักที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากแล้ว การท่องเที่ยวในตลาดเฉพาะ เช่น การท่องเที่ยวเชิงศาสนา การท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อน การท่องเที่ยวโดยชุมชน จังหวัดสงขลาถือว่ามียุทธศาสตร์ที่เป็นจุดเด่น โดยเฉพาะการท่องเที่ยววิถีชีวิตชุมชนโดยชุมชน เช่น ชุมชนการท่องเที่ยว เกษตรเกาะยอ การท่องเที่ยววิถีโหนด นา เล บ้านท่าหิน การท่องเที่ยวชุมชนบ้านขาว การท่องเที่ยวชุมชนถ้ำศรีเกสร

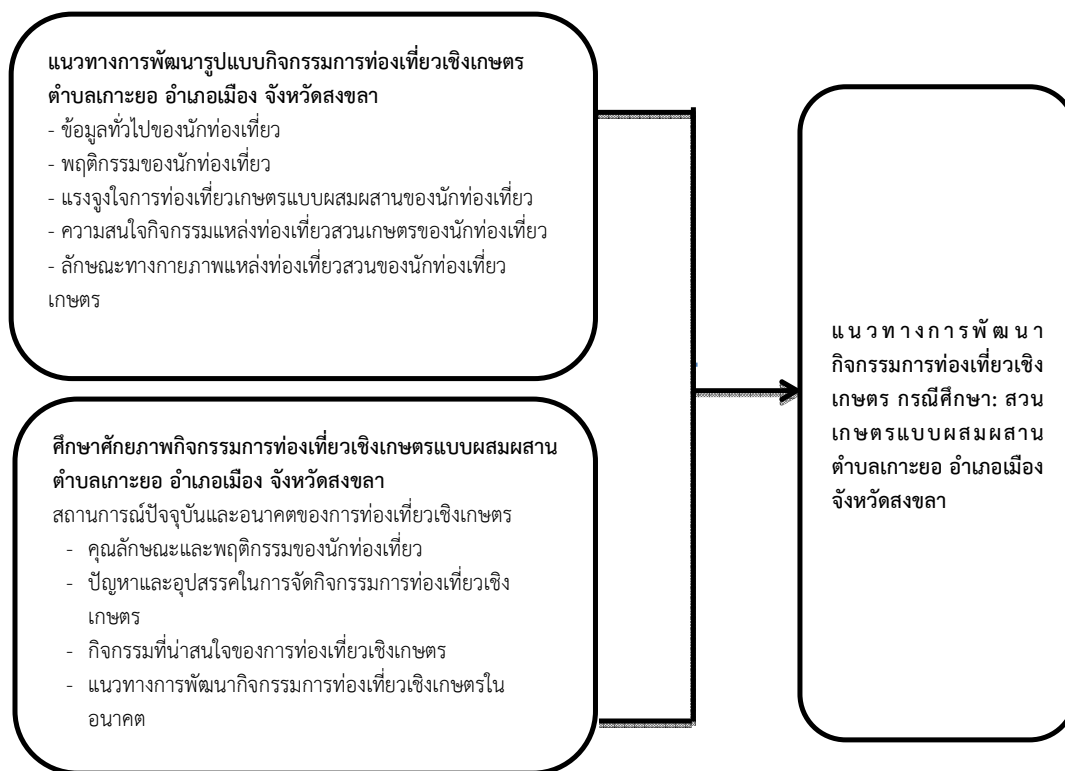
โดยเฉพาะในตำบลเกาะยอ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านสวนผลไม้ เช่น สวนสมรม สวนละมุด และสวนจำปาตะขูนุ ที่สำคัญของแห่งหนึ่งในอำเภอเมืองจังหวัดสงขลา แต่จากการศึกษาของ นางเยาว์ พรหมประสิทธิ์ (2556, บทคัดย่อ) พบว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวในสวนเกษตรยังไม่มีหลากหลายจึงควรจะมีการพัฒนา โดยการเพิ่มกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางการเกษตรให้กับนักท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนากิจกรรมต้องอยู่ภายใต้แนวคิดการส่งเสริมให้มีการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ เป็นการท่องเที่ยวที่พัฒนาพื้นที่เกษตร อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และให้มีความสนุกสนานจากการท่องเที่ยว ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานให้มีความเหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมทางกายภาพในแต่ละพื้นที่ของสวนในตำบลเกาะยอ อำเภอเมืองจังหวัดสงขลา เพื่อให้สวนเกษตรเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะยอ ที่มีรูปแบบของกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่น่าสนใจและ สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นจำนวนมากขึ้น ส่งผลให้เศรษฐกิจของชุมชนและคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา : สวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าดังต่อไปนี้

1. ศึกษาศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัย จำแนกออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ ผู้นำการท่องเที่ยวสวนเกษตรแบบผสมผสานแนวใหม่ในพื้นที่ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และมีประสบการณ์ในทำสวนเกษตรแบบผสมผสานแนวใหม่ มากกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน
2. นักท่องเที่ยว ผู้ที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวสวนเกษตรในพื้นที่ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่ชัดเจน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ผู้ให้ข้อมูลหลัก คัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้นำการท่องเที่ยวสวนเกษตรแบบผสมผสานแนวใหม่ในพื้นที่ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และมีประสบการณ์ในทำสวนเกษตรแบบผสมผสานแนวใหม่มากกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน

2. กลุ่มนักท่องเที่ยว จากนักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าเยี่ยมชมสวนเกษตรในพื้นที่ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จำนวน 400 คน

การกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คำนวณมาจากสูตรของการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ในกรณีไม่ทราบค่าประชากร (กลายา วานิชย์บัญชา, 2545, หน้า 26) โดยใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95 และยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการเลือกตัวอย่างร้อยละ 5 มีวิธีการคำนวณดังต่อไปนี้

$$\text{จากสูตร } n = \frac{Z^2pq}{e^2}$$

n = จำนวนตัวอย่าง

Z = ค่าปกติมาตรฐานที่ได้จากตารางแจกแจงแบบปกติใช้ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 95

($a = 0.05$ จะได้ $1 - a/2 = 0.975$ เปิดตาราง Z ได้ค่า 1.96)

P = สัดส่วนประชากรที่สนใจ (กำหนดให้ค่าเท่ากับ 0.5)

e = สัดส่วนความคลาดเคลื่อนที่ยอม (เท่ากับ 0.05)

q = สัดส่วนประชากรที่ไม่ได้สนใจ (เท่ากับ $1 - 0.5$)

$$\text{แทนค่า } n = \frac{(1.96^2)(0.5)(1 - 0.5)}{(0.05^2)}$$

$$n = 385$$

ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้เท่ากับ 385 คน ทั้งนี้เพื่อความครอบคลุมจึงขอใช้กลุ่มตัวอย่าง 400 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา : สวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก การเก็บข้อมูลแบบสัมภาษณ์ผู้เก็บข้อมูลได้ขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นผู้นำการท่องเที่ยวสวนเกษตรแบบผสมผสานแนวใหม่ จำนวน 5 คน โดยตั้งแนวคำถามไว้ล่วงหน้าซึ่งผ่านการตรวจสอบเชิงเนื้อหาจากอาจารย์ที่ปรึกษา

2. แบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา: สวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สำหรับนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน เป็นแบบสอบถามโดยผู้วิจัยดัดแปลงแบบสอบถามมาจากตำราและงานวิจัยที่

ซึ่งแบบสอบถามได้ทดสอบค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของครอนบาค (cronbach) มีค่าเท่ากับ 0.820

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา : สวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ ซึ่งเป็นการศึกษาข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 5 คน และใช้แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว จำนวน 400 คน โดยกำหนดพื้นที่ในการศึกษา คือ พื้นที่สวนเกษตรของ ร้อยตำรวจตรีทวี ชาศะวิทยากุล ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นแหล่งการทำสวนเกษตรของตำบลเกาะยอ โดยพื้นที่ที่มีการเน้นด้านการให้ความรู้และรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลหลัก การวิเคราะห์เนื้อหาจากการบันทึกการสัมภาษณ์ ใช้วิธีการจดบันทึกข้อมูลและการบันทึกเสียงเพื่อนำมาถอดข้อมูล จากนั้นจึงนำเอาข้อมูลจากการบันทึกมาวิเคราะห์สาระสำคัญตามขอบเขตของเนื้อหาด้วยกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

2. ข้อมูลแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยว แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา: สวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยจะใช้วิธีการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาเพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าร้อยละ (Percentage) ประกอบด้วย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามคุณลักษณะทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา : สวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา แบ่งหัวข้อศึกษา ดังต่อไปนี้

- แรงจูงใจการท่องเที่ยวเกษตรแบบผสมผสาน
- ความสนใจกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวสวนเกษตร
- ลักษณะทางกายภาพแหล่งท่องเที่ยวสวนเกษตร

โดยการศึกษาแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา : สวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา นำข้อมูลที่รวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยการคำนวณเป็นค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) จากนั้นนำมาพิจารณาตามเกณฑ์ในการประเมินผล ดังต่อไปนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง นักท่องเที่ยวมีระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1.การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป พฤติกรรม และแรงจูงในการเดินทางเข้าเยี่ยมชมสวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ของนักท่องเที่ยวผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมสวนเกษตรแบบผสมผสาน ในพื้นที่ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.0 มีอายุอยู่ระหว่าง 25 ถึง 34 ปี ร้อยละ 37.5 รวมทั้งเป็นนักศึกษา ร้อยละ 34.4 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 30.3 และส่วนใหญ่ไม่มีครอบครัว ร้อยละ 51.0 ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 38.0 และเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวที่ตำบลเกาะยอมากที่สุด คือ ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 30.5 รองลงมา คือ ความมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 16.3 ที่มีวิถีชีวิตของชาวบ้านในการทำสวนเกษตรแบบผสมผสาน

สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลหรือแรงจูงใจที่ให้นักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมสวนเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า สิ่งจูงใจนักท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ความหลากหลายและความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ความหลากหลายและความท้าทายของกิจกรรม ($\bar{X} = 4.43$) นอกจากนี้นักท่องเที่ยวมีความสนใจกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรในกิจกรรมสวนมนต์ก่อนนอนมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ สอนวิธีหุงข้าวโดยใบยอ ($\bar{X} = 4.44$) และสอนการแปรรูปจำปาตะเป็นไอศกรีม ($\bar{X} = 4.44$) สำหรับลักษณะกายภาพที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวมากที่สุด คือ ความรวดเร็วของการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา คือ ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.28$) และความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ นอกจากนั้นภายในสวนเกษตรมีกิจกรรมที่น่าสนใจอยู่หลายกิจกรรมทำให้เพลิดเพลินในการเยี่ยมชมสวนเกษตร บางกลุ่มมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพราะในสวนเกษตรมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีทำให้รู้สึกปลอดโปร่ง ผ่อนคลายกับการเกษตรในตำบลเกาะยอ ก่อนข้ามมีชื่อเสียงในด้านผลผลิต คือ จำปาตะขุ่น ซึ่งเป็นที่รู้จักและเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจจากนักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นอย่างมากทำให้ชาวบ้านในพื้นที่เกิดรายได้ รวมถึงการให้ความรู้ด้านการเพาะพันธุ์จำปาตะขุ่นจากสวนเกษตรแบบผสมผสาน ซึ่งนักท่องเที่ยวมักเดินทางเข้ามาในวันจันทร์-ศุกร์ และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเยี่ยมชมเป็นครั้งแรก และคิดว่าจะกลับมาใช้บริการอีกในครั้งต่อไป เนื่องจากเจ้าของศูนย์การเรียนรู้เป็นกันเองให้ความรู้ที่สามารถนำไปปรับใช้ในการใช้ชีวิตประจำวันได้ และสอนวิธีการทำสวนเกษตรแบบผสมผสานที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วย

2. การศึกษาศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

จากการศึกษาศักยภาพของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สรุปได้ว่า รูปแบบหรือลักษณะของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีหลากหลายรูปแบบ โดยจะใช้ทรัพยากรในพื้นที่เป็นตัวกำหนดลักษณะหรือรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน ของตำบลเกาะยอ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิธีการปลูกจำปาตะขุ่น กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการประกอบอาหารจากผักปลอดสารพิษ ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่การสร้างประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนั้นยังมีการนำนักท่องเที่ยวเยี่ยมชมสวนเกษตรแบบผสมผสาน สวนผลไม้ รวมถึงการอบรมให้ความรู้ด้านการเกษตรแนวใหม่จากภูมิปัญญาของชาวบ้านในตำบลเกาะยอ ให้แก่นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไป โดยการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อดึงดูดและสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวในการเดินทางมา

ท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเหล่านี้ล้วนแล้วแต่ใช้ทรัพยากรด้านการเกษตรที่มีอยู่ในพื้นที่ตำบลเกาะยอทั้งสิ้น สามารถสรุปกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้ดังนี้

1. **กิจกรรมเรียนรู้การสานโคระ** (ที่หอจำปาตะขูนุ่นเพื่อป้องกันแมลง) โดยโคระทำจากใบมะพร้าวที่หาได้ภายในสวนเกษตร ซึ่งเจ้าของสวนเกษตรจะสาธิตและสอนให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ภูมิปัญญาของคนในชุมชนที่ถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรสืบทอดกันมา ซึ่งโคระที่สานจากใบมะพร้าว จะใช้ประโยชน์ในการป้องกันผลจำปาตะขูนุ่นจากแมลงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

2. **กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการเพาะต้นกล้าจำปาตะขูนุ่น** ซึ่งภายในพื้นที่ตำบลเกาะยอ จำปาตะขูนุ่น ถือเป็นผลไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ของเกาะยอ และมีรสชาติอร่อย หอม หวาน และเป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยว โดยกิจกรรมดังกล่าวเจ้าของสวนจำปาตะขูนุ่นจะนำชมสวนจำปาตะขูนุ่น พร้อมทั้งอธิบายให้ความรู้เกี่ยวกับการเพาะต้นกล้า พร้อมทั้งสาธิตและฝึกให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือเพาะต้นกล้าจำปาตะขูนุ่นด้วยตนเอง และสามารถนำกลับไปปลูกที่บ้านได้ต่อไป

3. **กิจกรรมการเรียนรู้การเก็บพืชผลผลิตปลอดสารพิษภายในสวนเกษตร** มาประกอบอาหาร โดยนักท่องเที่ยวสามารถนำพืชผักที่เก็บได้ภายในสวนนำมาประกอบอาหารได้ด้วยตนเอง ทำให้กิจกรรมนี้ได้รับความสนใจเป็นอย่างดีจากนักท่องเที่ยว เพราะได้รับประโยชน์ต่อสุขภาพที่ได้จากการรับประทานผักปลอดสารพิษ และได้เรียนรู้วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตภายในสวนอย่างถูกวิธี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกที่จะประกอบอาหารได้ด้วยตนเองว่าต้องการจะใช้ผักสมุนไพรชนิดใด นำมาปรุงเป็นอาหารเพื่อรับประทานร่วมกัน

4. **กิจกรรมปฏิบัติธรรมสวนมนต์วัดเขาฤๅ** หากนักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้กิจกรรมภายในสวนเกษตรแบบผสมผสานแล้วประสงค์ที่จะเข้าพักแรมภายในศูนย์การเรียนรู้สวนเกษตร ทางศูนย์การเรียนรู้สวนเกษตรแบบผสมผสานมีกิจกรรมการเดินทางขึ้นเขา ไปปฏิบัติธรรมสวนมนต์ที่วัดเขาฤๅในยามค่ำคืน ซึ่งวัดเขาฤๅเป็นวัดที่มีชื่อเสียงของตำบลเกาะยอ ซึ่งนักท่องเที่ยวก็ให้ความสนใจในกิจกรรมนี้ค่อนข้างมาก

5. **กิจกรรมการแปรรูปจำปาตะขูนุ่น** ซึ่งสามารถนำมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้เช่น ไอศกรีมจำปาตะขูนุ่น เค้กจำปาตะขูนุ่น เป็นต้น ซึ่งเจ้าของศูนย์การเรียนรู้สวนเกษตรแบบผสมผสานจะให้แนวความคิดการแปรรูปจำปาตะขูนุ่นเป็นไอศกรีมและเค้กจำปาตะขูนุ่นที่มีรสชาติหอมหวานอร่อย เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้สวนเกษตรแบบผสมผสาน แต่ไม่ได้มีการสาธิตวิธีทำให้นักท่องเที่ยวผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้กิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้สวนเกษตรแบบผสมผสาน แต่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถเรียนรู้ถึงกรรมวิธีการทำและขั้นตอนการผลิตเค้กจำปาตะขูนุ่นและไอศกรีมจำปาตะขูนุ่นและสามารถนำไปทำทานเองได้ด้วยตนเองที่บ้าน

6. **กิจกรรมการประกอบอาหารโดยใช้สมุนไพร** เป็นส่วนประกอบในการหุงข้าวด้วยใบยอ ส่วนมากจะนำมาทำเป็นข้าวยาใบยอ ซึ่งเป็นอาหารพื้นเมืองของชาวเกาะยอ นับเป็นอาหารยอดนิยมของชาวปักษ์ใต้ที่นิยมรับประทานและยังเป็นอาหารเพื่อสุขภาพที่มีสารอาหารครบถ้วนทั้ง คาร์โบไฮเดรต วิตามิน เกลือแร่ และมีสรรพคุณอีกมากมาย

3. ศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

จากการศึกษาแนวทางทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สามารถสรุปได้ดังนี้

1. การทำกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นจากตัวแทนชุมชนที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลายและน่าสนใจมากขึ้น โดยมีการเสนอความคิดเห็นร่วมกันของชาวบ้านในชุมชนเพื่อหากิจกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นตัวบ่งชี้แสดงถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

2. ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบถึงกิจกรรม ที่จัดขึ้นภายในสวนเกษตรแบบผสมผสานของ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เพื่อให้นักท่องเที่ยวทราบถึงข้อมูลรายละเอียดในการจัดกิจกรรมหรือการเตรียมความพร้อมของสวนเกษตรอย่างรอบ้างต่อการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่จะมาเยือน

3. หน่วยงานภาครัฐ อาทิ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดสงขลา ควรมีการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน โดยการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว สร้างความร่วมมือ สร้างจิตสำนึกสาธารณะให้แก่ชุมชนและนักท่องเที่ยว ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดการเรียนรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถคิดสิ่งแปลกใหม่ที่ตั้งอยู่บนฐานของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน

4. ควรมีการยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และประเพณีไทย มาเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ให้เข้ามาเยี่ยมชมวิถีชุมชนและประเพณีวัฒนธรรมดั้งเดิม ที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษสู่เยาวชนรุ่นหลังที่ยังอนุรักษ์ไว้ให้คงอยู่จนถึงปัจจุบัน

5. ควรกระจายนักท่องเที่ยวไปยังพื้นที่อื่นในตำบลเกาะยอ ซึ่งเป็นการกระจายรายได้ไปสู่ชุมชนอย่างทั่วถึง และลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างชาวบ้านในชุมชน ด้วยเรื่องของการแข่งขันนำเสนอรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวสวนเกษตรภายในตำบลเกาะยอ ซึ่งเป็นการนำเสนอผลิตภัณฑ์และสถานที่ท่องเที่ยวภายในตำบลเกาะยออย่างทั่วถึง

6. ควรเน้นการนำเสนอทรัพยากรธรรมชาติในชุมชน และสร้างจุดเด่นเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากภายนอกเข้ามาเยี่ยมชมธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่อุดมสมบูรณ์ภายในสวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ และส่งเสริมการปลูกจิตสำนึกในการรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7. ส่งเสริมให้ชาวบ้านรวมกลุ่มเพื่อนำผลิตภัณฑ์จากสวนของตนมาจำหน่าย เพื่อเป็นตัวเลือกให้นักท่องเที่ยวได้ชมสินค้าของแต่ละสวนภายในตำบลเกาะยอ และสร้างองค์ความรู้ให้ชาวบ้านในชุมชนเกิดการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ของตนให้มีจุดเด่นและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว

8. สนับสนุนให้มีการขยายพันธุ์จำปาตะขูนเพิ่มขึ้น เพื่อช่วยกันอนุรักษ์จำปาตะขุนซึ่งเป็นพันธุ์พื้นเมืองที่มีรสชาติหอมหวานเป็นเอกลักษณ์เป็นที่ติดใจของนักท่องเที่ยว ที่ได้ลิ้มลองรสชาติของจำปาตะขุน โดยการจัดกิจกรรมการเพาะพันธุ์ต้นกล้าจำปาตะขุนให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเยี่ยมชมสวนเกษตรแบบผสมผสานของตำบลเกาะยอ

9. ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากิจกรรมภายในสวนเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อให้เกิดคุณภาพในทุกด้านโดยจะเน้นการพัฒนากิจกรรมภายในสวนเกษตรแบบผสมผสานเป็นแกนหลัก เพื่อเพิ่มคุณภาพของกิจกรรมให้มีความพร้อมอยู่ตลอดเวลา

10. ส่งเสริมให้มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ได้จากสวนเกษตร ซึ่งนำมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า และเป็นการสร้างรายได้ให้แก่ชาวสวนเกษตรแบบผสมผสานของ ตำบลเกาะยอ และเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจภายในชุมชนให้อยู่ในระดับดี

สรุปและอภิปรายผล

สรุป

ประเด็นที่ 1 สรุปผลจากการศึกษาศักยภาพด้านกิจกรรม การท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสาน ในพื้นที่ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

จากการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมสวนเกษตรแบบผสมผสาน ในพื้นที่ ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.0 มีอายุอยู่ระหว่าง 25 ถึง 34 ปี ร้อยละ 37.5 รวมทั้งเป็นนักศึกษา ร้อยละ 34.4 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 30.3 และส่วนใหญ่ไม่มีครอบครัว ร้อยละ 51.0 ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 38.0 และเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวที่ตำบลเกาะยอมากที่สุด คือ ชื่อเสียงของ แหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 30.5 รองลงมา คือ ความมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 16.3 ที่มีวิถีชีวิตของชาวบ้านในการทำสวนเกษตรแบบผสมผสาน

สำหรับสิ่งจูงใจนักท่องเที่ยวในการเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวที่ตำบลเกาะยอมากที่สุด คือ ความหลากหลายและความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา คือ ความหลากหลายและความท้าทายของกิจกรรม ($\bar{X} = 4.43$) นอกจากนั้นนักท่องเที่ยวมีความสนใจกิจกรรมแหล่งท่องเที่ยวเกษตรใน กิจกรรมสวนมดก่อนนอนมากที่สุด ($\bar{X} = 4.45$) รองลงมา คือ สอนวิธีหุงข้าวโดยบายอ ($\bar{X} = 4.44$) และ สอนการแปรรูปจำปาตะเป็นไอศกรีม ($\bar{X} = 4.44$) สำหรับลักษณะกายภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่จูงใจ นักท่องเที่ยวให้เข้าเยี่ยมชมมากที่สุด คือ ความรวดเร็วของการให้บริการในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.36$) รองลงมา คือ ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.28$) และความปลอดภัยในแหล่งท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.26$) ตามลำดับ ที่เดินทางเข้ามาศึกษาดูงานและเรียนรู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในการทำสวนเกษตรแบบ ผสมผสาน รวมถึงภายในสวนเกษตรมีกิจกรรมที่น่าสนใจอยู่หลายกิจกรรม ทำให้เกิดเพลินในการเยี่ยมชม สวนเกษตร นอกจากนั้นนักท่องเที่ยวมักเดินทางเข้ามาในวันจันทร์-ศุกร์ ซึ่งส่วนใหญ่มาเยี่ยมชมเป็นครั้งแรก และจะกลับมาใช้บริการอีกในครั้งต่อไป เนื่องจากเจ้าของศูนย์การเรียนรู้เป็นกันเองให้ความรู้ที่สามารถนำไป ปรับใช้ในการใช้ชีวิตประจำวันได้ และสอนวิธีการทำสวนเกษตรแบบผสมผสานที่สอดคล้องกับแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียงด้วย

นอกจากนั้นจากการศึกษาโดยการลงพื้นที่เชิงสำรวจ สามารถสรุปกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มี อยู่ในตำบลเกาะยอ ได้ดังนี้

กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้แก่

1.1 กิจกรรมเรียนรู้การสานโคระ (ที่ห่อจำปาตะขุนเพื่อป้องกันแมลง) โดยโคระทำจากใบมะพร้าวที่ หาได้ภายในสวนเกษตร ซึ่งเจ้าของสวนเกษตรจะสาธิตและสอนให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ภูมิปัญญาของคนใน ชุมชนที่ถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรสืบทอดกันมา ซึ่งโคระที่สานจากใบมะพร้าว จะใช้ประโยชน์ในการ ป้องกันผลจำปาตะจากแมลงต่าง ๆ ได้เป็นอย่างดี

1.2 กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการเพาะต้นกล้าจำปาตะขุน ซึ่งภายในพื้นที่ตำบลเกาะยอ จำปาตะ ขุน ถือเป็นผลไม้ที่เป็นเอกลักษณ์ของเกาะยอ และมีรสชาติอร่อย หอม หวาน และเป็นที่ชื่นชอบของ นักท่องเที่ยว โดยกิจกรรมดังกล่าวเจ้าของสวนจำปาตะขุนจะนำชมสวนจำปาตะขุน พร้อมทั้งอธิบายให้ ความรู้เกี่ยวกับการเพาะต้นกล้า พร้อมทั้งสาธิตและฝึกให้นักท่องเที่ยวได้ลงมือเพาะต้นกล้าจำปาตะขุนด้วย ตนเอง และสามารถนำกลับไปปลูกที่บ้านได้ต่อไป

1.3 กิจกรรมการเรียนรู้การเก็บพืชผลผลิตปลอดสารพิษภายในสวนเกษตร มาประกอบอาหาร โดยนักท่องเที่ยวสามารถนำพืชผักที่เก็บได้ภายในสวนนำมาประกอบอาหารได้ด้วยตนเอง ทำให้กิจกรรมนี้ได้รับความสนใจเป็นอย่างดีจากนักท่องเที่ยว เพราะได้รับประโยชน์ต่อสุขภาพที่ได้จากการรับประทานผักปลอดสารพิษ และได้เรียนรู้วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิตภายในสวนอย่างถูกวิธี ซึ่งเป็นกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกที่จะประกอบอาหารได้ด้วยตนเองว่าต้องการจะใช้ผักสมุนไพรชนิดใด นำมาปรุงเป็นอาหารเพื่อรับประทานร่วมกัน

1.4 กิจกรรมปฏิบัติธรรมสวนมนต์วัดเขาภู หากนักท่องเที่ยวเข้ามาเรียนรู้กิจกรรมภายในสวนเกษตรแบบผสมผสานแล้วประสงค์ที่จะเข้าพักแรมภายในศูนย์การเรียนรู้สวนเกษตร ทางศูนย์การเรียนรู้เกษตรแบบผสมผสานมีกิจกรรมการเดินทางขึ้นเขา ไปปฏิบัติธรรมสวนมนต์ที่วัดเขาภูในยามค่ำคืน ซึ่งวัดเขาภูเป็นวัดที่มีชื่อเสียงของตำบลเกาะยอ ซึ่งนักท่องเที่ยวก็ให้ความสนใจในกิจกรรมนี้ค่อนข้างมาก

1.5 กิจกรรมการแปรรูปจำปาตะขุน ซึ่งสามารถนำมาแปรรูปผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ได้เช่น ไอศกรีมจำปาตะขุน แค้จำปาตะขุน เป็นต้น ซึ่งเจ้าของศูนย์การเรียนรู้เกษตรแบบผสมผสานจะให้แนวความคิดการแปรรูปจำปาตะขุนเป็นไอศกรีมและแค้จำปาตะขุนที่มีรสชาติหอมหวานอร่อย เป็นที่ชื่นชอบของนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมศูนย์การเรียนรู้เกษตรแบบผสมผสาน แต่ไม่ได้มีการสาธิตวิธีทำให้นักท่องเที่ยวผู้ที่เข้ามาชมร่วมกิจกรรมได้เรียนรู้กิจกรรมภายในศูนย์การเรียนรู้เกษตรแบบผสมผสาน แต่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมสามารถเรียนรู้ถึงกรรมวิธีการทำและขั้นตอนการผลิตแค้จำปาตะขุนและไอศกรีมจำปาตะขุนและสามารถนำไปทำทานเองได้ด้วยตนเองที่บ้าน

1.6 กิจกรรมการประกอบอาหารโดยใช้สมุนไพร เป็นส่วนประกอบในการหุงข้าวด้วยใบยอ ส่วนมากจะนำมาทำเป็นข้าวยาใบยอ ซึ่งเป็นอาหารพื้นเมืองของชาวเกาะยอ นับเป็นอาหารยอดนิยมของชาวปักษ์ใต้ที่นิยมรับประทานและยังเป็นอาหารเพื่อสุขภาพที่มีสารอาหารครบถ้วนทั้ง คาร์โบไฮเดรต วิตามิน เหลือแร่ และมีสรรพคุณอีกมากมาย

ประเด็นที่ 2 สรุปผลจากการศึกษาแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

แนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวทางเลือกโดยใช้ฐานทรัพยากรด้านกิจกรรมการเกษตรของชุมชน ซึ่งนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเกาะยอส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และกลุ่มคนที่รักสุขภาพ เนื่องจากภายในสวนเกษตรแบบผสมผสานภายในพื้นที่ตำบลเกาะยอ ประกอบด้วยพืชพันธุ์หลากหลายชนิด เช่น ผัก ผลไม้ สมุนไพร รวมไปถึงการมีภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิตของคนในชุมชนที่มีการประกอบอาชีพการทำประมงพื้นบ้าน การทำเกษตร และการทำโฮมสเตย์

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการจัดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากการเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่สามารถนำมาแปรรูปเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจจากนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมสวนเกษตรมากขึ้น และสามารถใช้โครงการ OTOP นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว ช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเกาะยอให้เป็นที่รู้จักแก่ภายนอก และขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในตำบลเกาะยอให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งจากการศึกษาวิจัย สามารถสรุปแนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ได้ดังนี้

1. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบการสาธิต ซึ่งจะเน้นกิจกรรมด้านการสาธิต ได้แก่ การแปรรูปอาหาร การเพาะพันธุ์จำปาตะขุน และการเก็บผลผลิต เพื่อสาธิตให้นักท่องเที่ยวที่เข้าเยี่ยมชมสวนเกษตรนำไปเป็นองค์ความรู้ต่อไป

2. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในรูปแบบการให้ความรู้ในการทำสวนเกษตรแบบผสมผสานตามรอยเศรษฐกิจพอเพียง

3. พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบการจำหน่ายสินค้าแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์การเกษตร ซึ่งภายในสวนเกษตรเกาะยอจะมีไอศกรีมจำปาตะขุนต้นกล้าจำปาตะขุน แต่ไม่ใช่กิจกรรมหลักภายในแหล่งท่องเที่ยวสวนเกษตรเกาะยอ

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา: สวนเกษตรแบบผสมผสานตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา อภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

1. การศึกษาศักยภาพด้านกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแบบผสมผสานตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พบว่า นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาเยี่ยมชมสวนเกษตรแบบผสมผสานในพื้นที่ ตำบลเกาะยอ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 55.0 มีอายุอยู่ระหว่าง 25 ถึง 34 ปี ร้อยละ 37.5 รวมทั้งเป็นนักศึกษา ร้อยละ 34.4 มีรายได้น้อยกว่า 10,000 บาท ร้อยละ 30.3 และส่วนใหญ่ไม่มีครอบครัว ร้อยละ 51.0 ซึ่งส่วนใหญ่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวเพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ ร้อยละ 38.0 และเหตุผลที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวที่ตำบลเกาะยอมากที่สุด คือ ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 30.5 รองลงมา คือ ความมีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว ร้อยละ 16.3 ที่มีวิถีชีวิตของชาวบ้านในการทำสวนเกษตรแบบผสมผสาน รวมถึงภายในสวนเกษตรมีกิจกรรมที่น่าสนใจอยู่หลายกิจกรรมทำให้เพลิดเพลินในการเยี่ยมชมสวนเกษตร นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพราะในสวนเกษตรมีบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่ดีทำให้รู้สึกปลอดโปร่ง ผ่อนคลายกับพื้นที่การเกษตรใน ตำบลเกาะยอ ค่อนข้างมีชื่อเสียงในด้านผลผลิต คือ จำปาตะขุน ซึ่งเป็นที่รู้จักและเป็นสิ่งที่ดึงดูด นักท่องเที่ยวเข้ามาเป็นอย่างมาก ทำให้ชาวบ้านในพื้นที่เกิดรายได้ รวมถึงการให้ความรู้ด้านการเพาะพันธุ์จำปาตะขุนจากสวนเกษตรแบบผสมผสาน นักท่องเที่ยวมักเดินทางเข้ามาในวันจันทร์-ศุกร์ ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเยี่ยมชมเป็นครั้งแรก และจะกลับมาใช้บริการอีกครั้งต่อไป เนื่องจากเจ้าของศูนย์การเรียนรู้เป็นกันเองให้ความรู้ที่สามารถนำไปปรับใช้ในการใช้ชีวิตประจำวันได้ และสอนวิธีการทำสวนเกษตรแบบผสมผสานที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงด้วย เช่น กิจกรรมเรียนรู้การสานโคระ กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการเพาะต้นกล้าจำปาตะขุน กิจกรรมการแปรรูปจำปาตะขุน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนัชชา ฤทธิเดช (2558, หน้า 28-29) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนของตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม สรุปได้ว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง และมีอายุระหว่าง 26-35 ปี แต่มีความแตกต่างที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะมีระดับการศึกษาในชั้นปริญญาตรี และมีรายได้ต่อเดือน 10,001-20,000 บาท ที่เข้าไปท่องเที่ยว นอกจากนั้นมีความสอดคล้องในเรื่องของความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งด้านวัฒนธรรม ประเพณี และสิ่งแวดล้อมเป็นปัจจัยสำคัญในการนำเสนอและดึงดูดนักท่องเที่ยว เพราะสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการ คือ ความเป็นธรรมชาติ การค้นหาความดั้งเดิม ทิวทัศน์ และสภาพอากาศ การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ร้านอาหารริมคลอง โบราณสถาน โบสถ์คริสต์ และสถานที่พัก ตลอดจนกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยรวม และกิจกรรมท่องเที่ยวชุมชนลักษณะทางกายภาพโดยรวมของตลาดน้ำอัมพวา ความเป็นอยู่ของชุมชนตลาดน้ำ ได้แก่ กิจกรรมด้านประเพณี เช่น การทำกระทงกาบกล้วย ในช่วงเทศกาลลอยกระทง เทศกาลกินเจ และกิจกรรมด้านเกษตรกรรม เช่น การปลูกข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่ เป็นโครงการในพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี รวมทั้งสอดคล้องกับ นางเยาว์ พรหมประสิทธิ์ (2556, หน้า 58) ที่ศึกษาแนวทางการพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ที่พบว่า แนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะยอจากทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว 7P's ใน

ด้านผลิตภัณฑ์ นั้นกิจกรรมการท่องเที่ยวในสวนเกษตรมีไม่หลากหลายนัก สามารถเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ทางการเกษตรให้กับนักท่องเที่ยวได้อีก เช่น กิจกรรมการขยายพันธุ์พืช การสานโคระทางมะพร้าว การผลิตน้ำหมักชีวภาพ

2. แนวทางการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องคำนึงถึงทรัพยากรที่สามารถสนับสนุนเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ และนักท่องเที่ยวซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มนักศึกษาและกลุ่มคนรักสุขภาพ รวมทั้งภายในสวนเกษตรในพื้นที่ตำบลเกาะยอนั้น ประกอบด้วยพืชพันธุ์หลากหลายชนิด เช่น ผัก ผลไม้ และสมุนไพร และมีวิถีชีวิตของชาวบ้านในการทำประมงพื้นบ้าน ซึ่งการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะจัดขึ้นอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เริ่มจากการเห็นคุณค่าของทรัพยากรที่สามารถนำมาแปรรูปเป็นกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อนำมาเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมสวนเกษตรมากขึ้น และสามารถใช้โครงการ OPOT นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยวช่วยเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเกาะยอให้เป็นที่รู้จักแก่ภายนอก แต่หากขาดการบริหารจัดการอย่างมีส่วนร่วมจากชาวบ้าน ภาครัฐ และภาคเอกชน อาจทำให้สวนเกษตรในพื้นที่ตำบลเกาะยอมีปัญหาและอุปสรรคตามมาภายหลัง ดังนั้น ทุกภาคส่วนต้องให้ความร่วมมือในการวางแผนพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งปัจจุบันและอนาคต มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ร (2558, หน้า 19-35) การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อความยั่งยืน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาศักยภาพชุมชน แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า แนวทางการพัฒนาเพื่อไปสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนควรมุ่งเน้น 1) ต้องจัดในรูปแบบของกิจกรรมชุมชน การบริหารงานต้องมีความโปร่งใส มีกฎเกณฑ์ ระเบียบที่ยอมรับและรับรู้กันโดยทั่ว สามารถตรวจสอบได้ มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเป็นระยะเพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดอำนาจ 2) พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนให้เหมาะสม โดยส่งเสริมให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลายหาเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของชุมชน รูปแบบเชิงเกษตรเฉพาะตัวให้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสร้างความแตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) แสวงหาโอกาสในการขยายตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ โดยเฉพาะตลาดในประเทศและขยายเครือข่ายการตลาดจากตลาดในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งสอดคล้องกับ นางเยาว์ พรหมประสิทธิ์ (2556, หน้า 58) ที่ศึกษาแนวทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จากทฤษฎีส่วนประสมทางการตลาดการท่องเที่ยว 7P's ที่พบว่า ในด้านผลิตภัณฑ์ ในสวนผลไม้ทั้ง 3 สวน เน้นการปลูกผักเศรษฐกิจของเกาะยอ สร้างรายได้หลักให้กับเจ้าของสวน ใช้ประโยชน์จากพื้นที่อย่างมีความคุ้มค่าสูงสุด เป็นการปลูกตามระบบนิเวศที่ต้องพึ่งพาอาศัยกัน มีความรู้ความเข้าใจด้านการทำสวนเป็นอย่างดี และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มาเที่ยวชมเชิงศึกษาดูงาน แล้วนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปปฏิบัติต่อเนื่องในภูมิสำเนาของตน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมได้ทุกฤดูกาล เนื่องจากกิจกรรมในสวนจะหมุนเวียนไปตามฤดูกาลของผลไม้ เช่น การบำรุงรักษาต้น การตัดแต่ง การดูแลวัชพืช และสำหรับแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะยอ ในด้านกระบวนการควรมีการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นในจังหวัดสงขลาและจังหวัดใกล้เคียงสามารถส่งเสริมให้เกิดการกระจายรายได้ซึ่งกันและกัน นอกจากนั้นในด้านการส่งเสริมการตลาด ควรมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะยออย่างต่อเนื่องด้วยวิธีการต่าง ๆ เพื่อเป็นการเชิญชวนนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ และนักท่องเที่ยวกลุ่มเดิมให้เกิดการเที่ยวซ้ำ

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา : สวนเกษตรแบบผสมผสาน ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและพัฒนา

1. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในตำบลเกาะยอ โดยเฉพาะคนในชุมชนควรจะได้รับโอกาสในการเข้าร่วมประชุมเพื่อกำหนดทิศทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชน และการได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกความห่วงใยทรัพยากรการท่องเที่ยว และการรักษาและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่

2. สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสงขลา ควรมีการวางแผนการประชาสัมพันธ์และกำหนดปฏิทินการท่องเที่ยวเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ตำบลเกาะยอ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ตลอดปี และจัดทำฐานข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในตำบลเกาะยอที่น่าสนใจ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่สนใจเรียนรู้ทางการเกษตร เช่น กิจกรรมเรียนรู้การสานโคระ กิจกรรมการแปรรูปจำปาตะขุน กิจกรรมท่องเที่ยวเพื่อการเพาะต้นกล้าจำปาตะขุน

3. องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะยอ สำนักงานเกษตร และคนในชุมชนตำบลเกาะยอ ควรประสานความร่วมมือในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่น ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และการเกษตรแบบผสมผสาน ภายใต้การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของชุมชน

ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เพื่อนำผลการศึกษาไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ และนำมาสู่การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

3. การศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวสวนเกษตร ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและความต้องการของนักท่องเที่ยว สามารถนำผลการศึกษาไปปรับปรุงการท่องเที่ยวสวนเกษตรให้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กนกพร สีดอกไม้. (2557). นโยบายการจัดการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กรณีศึกษา

เกาะสมุย. วารสารราชภัฏธนบุรีรับใช้สังคม. 21 (1), หน้า 3.

กัลยา วาณิชขัญญา. (2545). การวิเคราะห์สถิติ: สถิติเพื่อการบริหารและวิจัย. กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เทพกร ณ สงขลา. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและการใช้ทรัพยากรเกษตรของชุมชน: กรณีศึกษาท่องเที่ยวเชิงเกษตรข้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช. วารสาร

วิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์. 6 (2), หน้า 1-12.

- ธนัชชา ฤทธิเดช. (2558). แนวทางการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนของ ตลาดน้ำอัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารการบริการและการท่องเที่ยวไทย. 10(2), หน้า 28-29.
- นงเยาว์ พรหมประสิทธิ์. (2556). แนวทางพัฒนาการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร. (2558). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อความยั่งยืน โครงการหลวงปาง ดะ. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี. 9 (1), หน้า 19-35.
- วรพล วัฒนเหลื่องอรุณ. (2544). การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระบบเหมืองฝายของภูมิปัญญาชาวบ้าน: กรณีศึกษาหมู่บ้านห้วยอีค่าง ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สำนักงานจังหวัดสงขลา. (2560). ข้อมูลจังหวัดสงขลา 2560 ปฏิบัติการเดินหน้าสงขลา เดินหน้าประเทศ ไทย 2560. ค้นเมื่อ 21 เมษายน 2563, จาก https://www.songkhla.go.th/files/com_news_operation/2017-09_a02ac8d01839c28.pdf